

Bamah-Sinkhole

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

A Kelet varázsa – Omán

de jó lenne eljutni! – fogalmazódott meg bennem a gondolat, amikor diákkoromban elolvastam Thor Heyerdahl könyvét az 1977–1978-as Tigris-expedíció ománi viszonyosságairól. A hagyományos építésű hajókkal tett utazásairól ismertté vált norvég kutató utolsó nagy vállalkozására az ókori Mezopotámia területéről indult és a Perzsa-öböl, az Ománi-öböl, végül az Adeni-öböl érintésével érte el Kelet-Afrikát.

Az ENSZ zászlaja alatt közlekedő kis nádhajót az akkoriban rendkívül zárt Ománban sokáig még kikötni sem engedték arra hivatkozva, hogy a nemzetközi legénység egyik tagja, egészen pontosan a csapat orvosa orosz.

Omán modernizációja röviddel a Tigris-expedíciót megelőzően kezdődött el. 1970 előtt az országban mindössze 10 kilométer burkolt út létezett, három iskola működött, így nem meglepő, hogy csak 5 % volt az írástudók aránya. A lakosságot számos betegség sújtotta, a csecsemőhalandóság elérte a 75 %-ot. A szultán fia oxfordi tanulmányai befejezése után megdöntötte apja uralmát, és 29 évesen átvette az ország irányítását.

A fiatal Kábusz szultán utakat kezdett építeni, engedélyezte az autók behozatalát. „A

gazdasági fellendülés és az építkezések megindulása ellenére Maszkat közvetlen közelében a turisták még mindig nem léphetnek az ország területére. Annak a néhány külföldinek, akik beléphettek, a szultán személyesen adta meg az engedélyt.” – írja Heyerdahl könyvében.

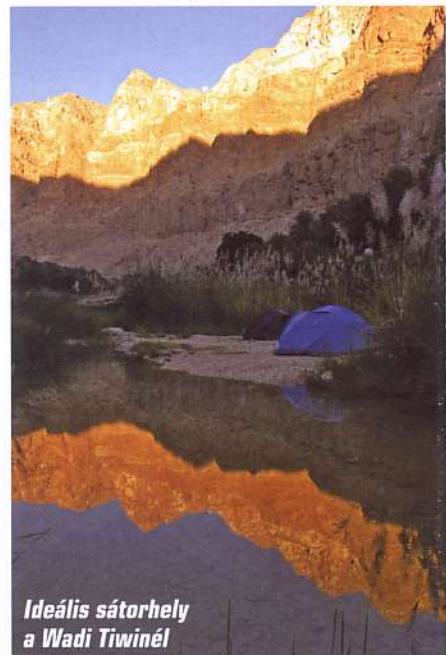
Omán területe hazánkénak több mint háromszorosa, és két kis exklávé is tartozik hozzá. Az egyik az Egyesült Arab Emírátságok közül, a Hormuzi-szorosnál található, benne a megosztott város, Dibba. Néhány évvel az expedícióról szóló könyv elolvasását követően először ide jutottam el. Az exklávé azonban mégsem reprezentálja az anyaországot!

Időközben Omán rohamléptekkel indult el a modernizálódás útján, élénkül a turizmus is. Az elektronikusan beadott vízumkérelem pozitív elbírálása néhány nap múlva megérkezett, amivel harminc napon belül lehet az ország területére lépni. „Most kell menni! A szultán nagyon beteg, és nincs utóda. Ki tudja, meddig tart a békés fejlődés Ománban.” – hallottuk a régió egyik ismerőjétől. „Természeti és történelmi értékekben a térség leggazdagabb területe.” – hangzott a másik vélemény a környéken lakó és Debrecenben tanuló diákoktól.

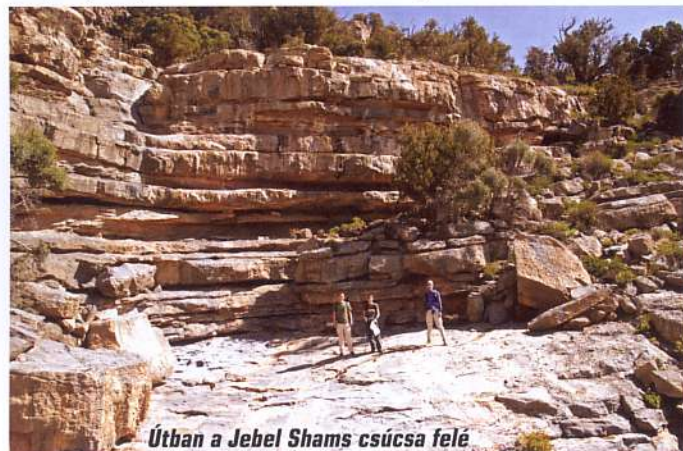
A nyár az Arab-félszigeten kibíratlanul meleg, így utazásunkat novemberre időzítettük. Isztambuli átszállást követően a kora reggeli órákban landoltunk Maszkatban, és azonnal a főváros felfedezésére indultunk. A kellemes meglepetések sora megérkezésünk után is folytatódott. Szinte valamennyi útbaigazító tábla az arab mellett angol nyelvű, a fontosabb turisztikai látnivalóknál pedig más nyelveken is olvashatunk rövid leírást. Látnivalókban pedig az Ománi-öböl partján hosszan elterülő Nagy-Maszkatban nincs hiány.

Elsőként a Kábusz szultán-mecsetet kerestük fel. Az impozáns, modern épület átadására 2001-ben, az uralkodó beiktatásának 30. évfordulóján került sor. A fedett és nyitott imahelyek húszezer hívő befogadására alkalmasak, de a mecsetet valástól függetlenül bárki felkeresheti, beleértve a hölgyeket is.

Maszkat régiója 1507 és 1650 között rövidebb megszakításokkal portugál uralom alatt állt. A hódítók többször találták szembe magukat az ottomán flottával, így uralmuk biztosítása érdekében a parti sziklákra egyre-másra

Ideális sátorhely a Wadi Tiwinél

Útban a Jebel Shams csúcsa felé

Pillantás az Ománi Grand Kanyonba

Nizwa erődje

Wadi Tiwi

építették az erődöket. A vártornyok ma is meghatározzák az ománi főváros látképét. Jórésztük a nagyközönség számára zárva van, a szabadon látogatható erődökbe azonban érdemes felkapaszkodni egy kis történelmi levegő és nem utolsó sorban a panoráma kedvéért.

Amikor Heyerdahl és csapata végre engedélyt kapott arra, hogy beléphessenek a városba, a kikötői hivatalnok közölte: Mindent fényképezhetnek, kivéve a szultán palotáját. Szerencsére már ez a tiltás is a múlté. A két hajdani portugál erőd között kialakított parkban álló Al Alam Palace (Zászló Palota) az uralkodó ceremóniális eseményeinek helyszíne. Ma nemcsak az épület fotózható nyugodtan, de a szultán beiktatásának közelgő 49. évfordulóját ünneplő családok és gyermekek is szívesen álltak kameráink elé.

Maszkatban járva nem hagyható ki a programból a fedett bazár (szuk) és a halpiac felkeresése, de a nagy kiterjedésű, öntözött parkokban tett séta sem. A fővárostól délre az út mentén pedig hatalmas barna tábla juttatja eszünkbe, merre is járunk: Tropic of Cancer, azaz Ráktérítő.

A főváros elhagyását követően először Nizwa és Bahla középkori várait kerestük fel, majd meg sem álltunk a Wadi Nakhr Gorge, vagyis az Ománi Grand Kanyon bejáratáig. Az elnevezés nem túlzás. A 3009 méteres Jebel Shams-csúcsra, Omán legmagasabb pontjára vezető túra a hatalmas kanyon felső peremén vezet, és a látvány valóban az Egyesült

Államok fantasztikus természeti látványát juttatja az eszünkbe. A sátrazás bárhol engedélyezett – de ha már választani lehet, érdemesebb a kanyon alsó bejáratánál táborozni. A magashegyi túra kiindulópontja 1950 méteres magasságban található, ahol az éjszakák igen hűvösek és gyakran kellemetlen szél fúj.

Az utolsó parkolótól a túraút kezdetén épült Sama Height Resort csak összerékmeghajtású járművel közelíthető meg, az élelmes terepjárós vállalkozóknak köszönhetően azonban az odajutás különösebb szervezést nem igényel. A korai ébresztő ellenére végül reggel fél kilenc lett, mire az ösvényen elindultunk a csúcs felé.

Az útvonalat sűrűn festett piros-fehér-sárga trikolor jelzések mutatják. Itt és más helyszíneken is azt tapasztaltuk, hogy az ország felkészülten várja a túrázókat, de tömeggel csak néhány kiemelt helyszínen találkozunk. A csúcshoz közeledve érdemes balra letérni a jelzett ösvényről, és a sziklák között felkapaszkodni a gerince. A Jebel Shams tetején katonai bázis működik, így a legmagasabb pont alatt nagyjából ötven méterrel, a bázis kerítésénél készítettük el a csúcsfotót. A túra teljes időtartama végül közel nyolc órát tett ki, főként azért, mert a látványos szurdok lépten-nyomon megállásra készítetett.

A Resortba visszaérve örömmel konstatáltuk, hogy a megfáradt túrázók nemcsak kávéval és teával szolgálhatják ki magukat, hanem

nassolhatnak a nagy tálon roskadozó datolyából is. Amikor viszont valaki egy ásványvizet palack után nyúlt, a teremőr odaszaladt hozzá: „Állj, a vizért fizetni kell!” A díjtalanul felszolgált finomságok miatt várhatóan nem kell a pihenőhelynek csődöt jelenteni. Bár a szálláson akadtak vendégek, a túraúton mindössze két kirándulóval futottunk össze.

A jól bevált sátorhelyen töltött újabb éjszaka után másnap a szurdok belsejébe indultunk. A látványos sziklák között kanyargó ösvény oldalában – elsősorban a település közelében – igényesen kialakított, keskeny csatornákat figyelhetünk meg. A víz nagy kincs, és a helyiek öntözési kultúrájuk fenntartásához évezredek óta ügyesen gazdálkodnak vele. Az öntözőrendszer (afladz, többes számban faladzs) az országban számos helyen megfigyelhető, és ma az UNESCO Világörökség része. Az öntözött terület meghatározó terménye a datolya. A vártúra során az egyik helyiség falán a „datolyatároló” feliratot vettük észre, de sokatmondó a piaci reklámszöveg is: „Zöldség, gyümölcs, datolya”.

Bahla erődje

Maszkat úthálózata

Ománi család a nemzeti zászlóval

egy falucska szélén, kis csobogó mellett táboroztunk le. Ennél komfortosabb szálláshelyet már a helyeik sem tudtak volna ajánlani.

A Wadi Tiwi túrán gyaloglásra, megmártózásra és a közeli kis település felkeresésére is jut idő. Eltévedni lehetetlen, egyrészt, mert az útvonal a vízfolyást követi, másrészt itt is a jól ismert háromszínű jelzés mutatja az utat. Következő szurdokunk, a Wadi Al Shab Omán legnépszerűbb látóivaló közé tartozik. A mélyvízű patakmederben hosszú úszásra is lehetőség nyílik, a barlangi vízeséshez pedig kizárólag a vízen keresztül juthatunk el.

Aki a különleges, vízzel telt sziklaformációkra kíváncsi, nem hagyhatja ki a Bamah Sinkhole felkeresését. A tengerparttól 600 méterre található üreg az egykori mennyezetet alkotó mészkőréteg beszakadásával képződött, bár a helyi köztudatban él egy legenda meteorit becsapódásáról is. A brakkvizet (édes és sós víz keverékét) tartal-

fekvőrendőrök. Még 100 km/h-s táblánál is találkozunk vele! Ennél nagyobb meglepetés csak Maszkatban ért, amikor éppen megszólt a műezzin. Az orrunk előtt, a körforgalom kijáratánál megállt egy autó, és láthatóan esze ágában sem volt továbbmenni. Nagy nehezen kikerültük és benéztünk az ablakon. A sofőr éppen imádkozott.

Egy gyér forgalmú kisvárosban jártunk, amikor hátulról nekünk jött egy terepjáró. A vezető egy darabig még nyomkodta a telefonját, majd kiszállt és udvariasan elnézést kért. Utána persze a csomagtartónk teteje a sérült zár miatt állandóan felpattant. A végén meguntuk a csukogatást és egy madzaggal kötöttük le. Ekkor ízelítőt kaptunk az ország kiváló közbiztonságáról is. Bár mindenünk a könnyen kinyitható járműben volt, bátran otthagyhattuk a parkolóban. Biztosak voltunk benne, hogy nem vesznek ki semmit belőle.

Maszkat, az Al Minari-erőd

Maszkat, a Kábusz szultán-mecset

A vádik felé vezető útvonalon haladva egy kietlen pusztában esteledett ránk. Épp befejeztük a sátorállítást, amikor turbános férfi állt meg mellettünk, és méltatlankodva érdeklődött, miért itt akarunk táborozni. – Csak egy éjszakára maradunk, reggel megyünk is tovább – válaszoltuk. – Felőle egy hónapig is maradhatunk. – felelte, de kétszáz méterrel arrébb vizet is találtunk volna.

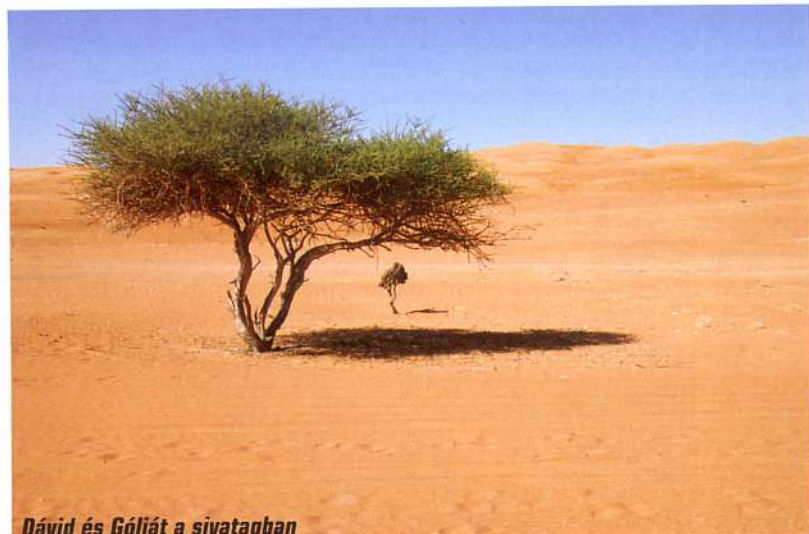
A sivatagos országban nem hagyhattuk ki, hogy felkapaszkodjunk néhány homokdűnére, majd elérkeztünk az első folyóvízes szurdok, a Wadi Tiwi bejáratához. Lapos, füves tisztáson,

mazó természetes medence lépcsőn kényelmesen megközelíthető, rövid úszásra is alkalmas. Vízmélysége eléri a 20 métert.

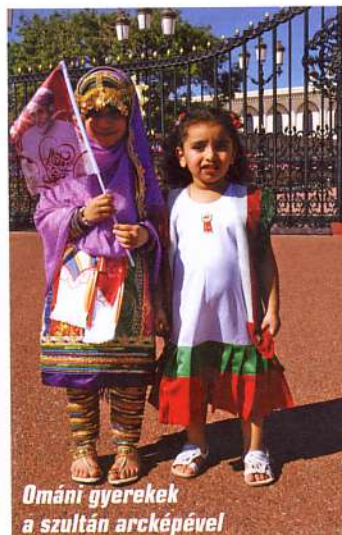
Utazásunk során – bár a szállodákkal komolyabb barátságot nem kötöttünk – kiváló infrastruktúrával találkoztunk. Az utak jó állapotúak, az autópályák használata díjtalan, és este kivilágítják őket. A közlekedési szabályokat viszont sokan egyéni módon értelmezik. A sebességtűlépésnek néhány kilométerenként telepített kamerákkal próbálnak gátat szabni. Vélhetően nem sok sikerrel, mert autópályán kívül igen sűrűn akadtak utunkba

Kábusz szultán uralkodásának 49. évfordulója éppen távozásunk napjára esett, az előkészületeket azokban már mi is észleltük. Az omániak nagyon tisztelik vezetőjüket, akinek országlása alatt az elmaradott feudális állam virágzó paradicsommá vált. Arcképe és a nemzeti zászló jelen van az utak mentén, a hidakon, az épületeken vagy éppen a bazar portékáin, a pólóingeken és a pénztárcákon. Többször sajtó kocsijuk karosszériájára is a szultán képmását festették.

Mi lesz itt egy év múlva, az 50. évfordulón? – kérdeztük. Ez már soha nem derül ki. 2020.

Dávid és Góliát a sivatagban

Ománi gyerekek a szultán arcképével

január 10-én megérkezett a súlyosan beteg 79 éves Kábusz szultán halálhíre. Az utódlás azonban zökkenőmentesen zajlott. Január 11-én a volt uralkodó unokatestvére és egyben minisztere, Hajszam szultán vette át az ország irányítását.